

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 25 maj 1944 kl. 11 fm.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion angående viss ändring i gällande bestämmelser om besvär enligt kommunallagarna.

Uti en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 34, av herr *Wiberg* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning med förslag till bestämmelser, som undanröja nuvarande, i motionen påtalade olägenheter i den kommunala besvärprocessen, bestående i att i disciplinmål mot flertalet kommunala befattningshavare besvärmyndigheterna sakna möjlighet att själva ådöma bestraffning utan endast kunna fastställa eller undanröja vederbörande kommunala organs beslut.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Vissa kommunala befattningshavare, såsom skol- och polispersonal, ha sina anställningsförhållanden reglerade i lag eller författning, varigenom de i väsentliga avseenden likställts med statliga befattningshavare. I disciplinärt hänseende äro de i regel underställda ett kommunalt organ, men klagan över beslut av detta organ om disciplinär bestraffning anföres hos statlig myndighet, som allsidigt prövar det överklagade beslutet ur synpunkten såväl av dess laglighet som av dess lämplighet. Besvärmyndigheten kan ej endast häva beslutet utan även sätta annat straff i stället för det av vederbörande kommunala organ ådömda.

Det stora flertalet kommunalt anställda befattningshavare ha däremot i regel sina anställningsförhållanden bestämda i av vederbörande kommun utfärdade tjänstereglementen. I sådana reglementen ha mångenstädes under senare tid, efter förebild av motsvarande föreskrifter inom statsförvaltningen, även intagits bestämmelser om disciplinär bestraffning för tjänstefel, varvid som de allmännaste straffarterna upptagits varning, suspension och avskedande. I praxis ha besvär över beslut om åläggande av dylik bestraffning ansetts skola föras på kommunal grund med tillämpning av kommunallagarnas allmänna besvärregler. Enligt dessa äger vederbörande statliga besvärmyndighet blott företaga prövning av det överklagade utslagets laglighet, d. v. s. av frågan om den kommunala myndigheten varit behörig att fatta beslutet och om detta tillkommit på formellt riktigt sätt. Den sakliga prövningen däremot förbehålles respektive kommunala organ.

Den avvisande ståndpunkt, som kommunallagarna intaga till frågan om en allsidig materiell prövning av överklagade kommunala beslut, har sin grund

i den uppfattningen att de kommunala organen böra äga frihet att efter eget skön, ur synpunkten av kommunens nytta eller skada, bedöma spörsmål, som ligga inom ramen för den kommunala självbestämmanderätten. Denna synpunkt gör sig även gällande vid behandlingen av frågor rörande den i kommunernas tjänst anställda personalen. Att medgiva lämplighetsprövning vid besvär till statligt organ i kommunala disciplinmål i allmänhet skulle innebära ett viktigt avsteg från en av huvudprinciperna i den kommunala förvaltningen och ett djupt ingrepp i den kommunala självstyrelsen, något som utskottet för sin del icke kan tillstyrka. En i senare regeringsrättspraxis märkbar tendens att i motiveringen till utslagen angiva vilken disciplinär åtgärd vederbörande kommunala organ borde ha vidtagit visar dessutom, att de av motionären angivna olägenheterna med nu gällande ordning kunna bemästras utan lagändring. Utskottet finner sålunda ej skäl tillstyrka den i motionen begärda utredningen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 maj 1944.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar Hallén, Sandegård, Ström, Sandström*, Björck, Sven Hansson*, Bror Nilsson*, Oskar Mattsson, Ragnar Bergh*, Thorell, Gardell*, Fast, Kyling*, Norén, Spångberg, Jonsson i Haverö, Larsson i Julita*, fru Björck* och herr Nilsson i Göingegården*.*

* Ej närvarande vid justeringen.